

ara
ara
ara
ara.cat

DILLUNS
7 DE GENER DEL 2013
NÚMERO 764
1,30 EUROS

NÚRIA BOSCH

catedràtica d'economia, UB

Segons s'ha calculat, el ràting de Catalunya com a estat es col·locaria entre AA i AAA, semblant al de Noruega i Suïssa

ANTONI VIVES
polític i escriptor

El 2013 hem de consolidar el pensament polític no subaltern que el moment ens exigeix, i tots hem de contribuir-hi

SEBASTIÀ ALZAMORA
escriptor

A Joan Fuster alguns l'adulatren, d'altres en renequen, i finalment uns quants es prenen la molèstia de llegir-lo

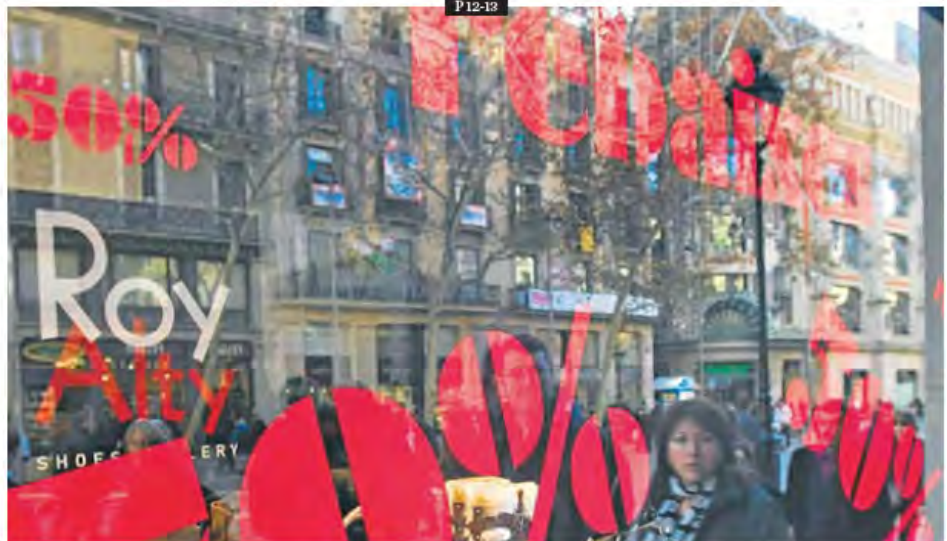
P 04-06

Cooperatives contra la crisi

L'any 2012 es van crear 140 societats noves i ara n'hi ha 4.100

La Generalitat prepara una nova llei per afavorir models econòmics alternatius

P 12-13

Rebaixes a la baixa

Els comerciants calculen un descens del 5% en la facturació de la campanya que comença avui

PERE VIRGILI

P 28-31

Un gran Barça li regala el derbi a Tito

DAVID CAHOS

P 14

Catalunya només s'endú un pessic de la rifa de Reis

P 22-23

Genís Sinca guanya el Pla i Sergio Vila-Sanjuán el Nadal

DAVID BORRÀS

l'editorial

Les cooperatives, una alternativa per a petits emprenedors

Catalunya lidera el rànquing estatal en nombre de cooperatives i la xifra, que el 2012 s'ha situat en 4.100, no para de créixer. Aquest ha estat el millor any des de l'inici de la crisi i es preveu que l'increment continuï els pròxims anys. En tots els sectors econòmics, però últimament de manera destacada en l'àmbit dels serveis, ja que

permet que professionals que com a autònoms tindrien dificultats de supervivència puguin mancomunarse i aconseguir així la viabilitat de la seva feina.

De cooperatives n'hi ha de totes les mides i a tots els sectors, des de cooperatives de metges per gestionar àrees de salut fins a d'altres dedicades al medi ambient, els audiovisuals, l'alimentació o l'educació. En aquest sentit, són emblemàtiques a casa nostra històriques cooperatives com Abacus i Suara, i també La Fageda, que, com passa en molts d'aquests negocis, té una important funció social, ja que entre els seus objectius hi ha la integració dels disminuïts psíquics, que són la meitat de la plantilla.

Les cooperatives, de fet, s'estan convertint en una alternativa als negocis tradicionals, i de moment sembla que estan trampejant millor la crisi. A més, són una opció que atorga als treballadors un control més gran sobre la gestió i l'orientació de l'empresa, de la qual són totalment responsables. Dos bons motius per in-

centivar-ne la creació i, sobretot, per facilitar els tràmits que es requereixen per crear-ne de noves. En aquest context de recessió és molt important, i no només en l'àmbit cooperatiu, que l'administració elimini les nombroses traves que encara tenen els emprenedors per tirar endavant els seus projectes. S'han fet alguns passos, però encara estem a anys lluny dels països més punters de la Unió Europea.

Per això és fonamental que aquesta nova legislatura activi de manera ràpida l'elaboració d'una nova llei de cooperatives que actualitzi la normativa a les necessitats del segle XXI. El canvi de model econòmic que necessitem també passa per aquí.

a

**És urgent que
hi hagi una
nova llei de
cooperatives
per incentivar
la creació
de noves
societats i
activar així
el teixit
empresarial**

Emprenedors Treball compartit

El cooperativisme català cap

Durant l'any passat es van crear a Catalunya 140 societats cooperatives, 27 més que el 2011

Les cooperatives han esdevingut una alternativa emergent davant la crisi, i el 2012 se'n van crear 140, 27 més que les 113 creades el 2011. En total, Catalunya té 4.100 societats cooperatives en marxa.

ELENA FREIXA

BARCELONA. Enmig del rosari de notícies negatives que arriben del mercat laboral català, l'economia cooperativa aporta dosis d'optimisme. Es tracta d'una alternativa emergent, que creix malgrat la crisi i que serveix en els temps que corren perquè molts emprenedors trobin sortida al món laboral i esquivin l'atur. Les dades ho demostren quan s'observa que el creixement és ininterromput en els últims anys i que el 2012 a Catalunya es van crear al voltant de 140 noves societats cooperatives, segons avança el director general d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom de la Generalitat, Xavier López.

"Es tracta del millor registre dels últims cinc anys", afegeix, i recorda que durant tot el 2011 se'n van crear 113. En total, a Catalunya hi ha 4.100 cooperatives en funcionament, una dada que la situa al capdavant del rànquing de comunitats autònomes pel que fa a aquest tipus d'economia. Si alguna cosa es demostra mirant el registre de noves cooperatives és la diversitat de sectors, activitats i perfils emprenedors que troben en aquest model la resposta per desenvolupar els seus negocis. Des de les cooperatives agràries fins a les dedicades a l'energia i la sostenibilitat, l'ensenyament, el sector sanitari i les cooperatives de serveis. En aquest últim cas, el del cooperativisme de serveis, és on més clarament es veu el fenomen de la cooperativa *refugi* davant l'escenari de dificultats econòmiques i sequera del crèdit.

Segons Xavier López, les cooperatives de serveis, tot i no ser majoritàries en termes absoluts, han crescut amb força en els últims anys i són una alternativa per esquivar els efectes més negatius de la crisi. Es tracta d'una fórmula en què els socis són professionals que decideixen unir-se per mancomunar serveis i aconseguir així una sostenibilitat de què no gaudirien si cadascú treballés de manera autònoma. De les noves cooperatives creades l'any 2012, més d'una quinzena eren d'aquest tipus.

De fet, n'hi ha algunes d'importants que funcionen amb resultats exitosos des de fa temps, com ara la Federació de Farmacèutics Fedefarma, que agrupa més de 3.000 associats que comparteixen la gestió de compres o la logística. El model de cooperativa majoritari, però,

continua sent el de treballadors associats, i el ventall d'activitats és molt ampli. Des d'iniciatives com la cooperativa d'estalvi energètic Les Atxes, dedicada a les energies renovables com la biomassa, o d'altres nascudes de professionals del món de l'educació i dels serveis socials com ara Sambucus, nascuda de la iniciativa de set sòcies que es dediquen a la inserció social.

Generació d'ocupació

Totes, segons López, tenen en comú valors i principis "perfectament vàlids per a l'empresa del futur", ja que neixen de la implicació dels socis, la coresponsabilitat amb un objectiu comú i les relacions d'igualtat i d'equitat entre tots els associats. El responsable del Govern defensa que aquest és l'ADN de l'empresa del futur i, per això, defensa la tasca de promoció i d'ajuda perquè aquests negocis fructifiquin i tirin endavant i generin ocupació en uns moments crítics. És a dir, iniciatives com ara programes de suport a aturats que volen optar per aquesta via per tornar al món laboral o iniciatives d'assessorament que es presten des dels mateixos municipis per acompanyar aquests negocis emergents.

Malgrat les millores aconseguïdes en els últims anys en matèria burocràtica, encara hi ha molta feina a fer per simplificar la creació i el

funcionament d'aquests negocis, segons reclamen els mateixos emprenedors que els duen a terme. López destaca la feina feta i els avenços per agilitzar tràmits, permetre la capitalització de l'atur per engegar el negoci de manera ràpida i d'altres facilitats que ja estan en marxa, però reconeix que encara hi ha feina a fer per aconseguir que el cooperativisme sigui més atractiu als ulls dels emprenedors.

Es per això que durant aquesta legislatura que comença la nova llei de cooperatives serà un dels eixos en què treballarà el departament d'Empresa i Ocupació. En l'anterior govern de la Generalitat, aquesta fita ja era a l'agenda però no va aconseguir arrencar, més enllà d'alguns treballs previs i de diagnòstic de la situació actual del cooperativisme.

Segons el director de Treball Cooperatiu de la Generalitat aquests primers passos, fets en contacte amb les entitats del sector i que s'aniran aprofundint en els pròxims mesos de cara a la nova llei, han fet palès que cal reformular els tràmits per fer "més senzilla" la constitució d'aquest tipus de societats i afavorir-ne el creixement. En paral·lel, afegeix, també s'ha d'abordar de manera definitiva l'aspecte dels estatuts, que les cooperatives estan obligades a tenir per funcionar, de manera que se simplifiquin. —

EDUCACIÓ

"Volíem una empresa en xarxa"

VICENÇ MOLINÉ

La Fera Ferotge va néixer tot just fa dos mesos, quan 12 joves van capitalitzar l'atur i van decidir crear la seva pròpia empresa de serveis d'educació social i animació sociocultural. Laia Hernández, una de les membres, explica que van constituir-se com a cooperativa perquè és la forma que més s'adaptava a la seva manera de pensar, "democràtica i en xarxa". Tot i això, no es van quedar aquí i es van fer cooperativa d'iniciativa social, un model d'empresa sense ànim de lucre, ja que, a part de tenir els seus regulats, estan obligats a guardar els beneficis per a casos en què l'empresa no vagi bé i destinar-ne una part a formació.

Cooperativisme

Segons expliquen, amb l'ajuda de la Federació de Cooperatives, ser una cooperativa d'iniciativa social els ha permès arribar a competir d'igual a igual amb grans empreses en concursos públics, rebre ajudes

econòmiques exclusives per a cooperatives, assessorament i productes financers específics.

Es mostren molt satisfets amb el cooperativisme i el model d'empresa que han triat i, com a experiència negativa en el procés de constitució, només destaquen les traves a l'hora de capitalitzar l'atur. "La magnitud de l'administració en aquest procés va tenir el projecte aturat durant quatre mesos, molt de temps quan s'està a l'atur i es viu dels estalvis", assegura Laia Hernández. Ara, però, ja preparen una ampliació de la *família* amb la incorporació de nous membres. —

RECERCA

Una forma jurídica que obre portes

V.M.

Espira Mirabilis Health és una cooperativa fundada a finals del 2011 per oferir assessorament a laboratoris i empreses del sector sanitari. Els seus creadors, un metge, un biòleg i una administrativa, no sabien quines eren les característiques d'una cooperativa, però s'hi van decantar perquè encaixava perfectament amb la seva voluntat de dedicar una part dels beneficis de l'empresa a la responsabilitat social i a la formació dels treballadors.

Asseguren que aquesta forma jurídica els ha permès trobar molt de suport. Treballen des d'una oficina llogada al TecnoCampus de Mataró, que per ser una cooperativa els ha assignat un tècnic de màrqueting, un dels punts en què reconeixen que van més necessitats d'assessorament. —

eja la crisi

LA FAGEDA
Les cooperatives sovint uneixen la qualitat en el producte i el servei que ofereixen amb una important funció social. DAVID ROSSET

ENERGIA

“Ens han preguntat si som una ONG”

V.M.

Quan van acabar la universitat, quatre alumnes de la UPC van decidir comercialitzar les tecnologies que havien perfeccionat a l'escola d'enginyers. Així va néixer Cinergia, una cooperativa fundada l'any 2008 que es dedica a l'assessorament i instal·lació de productes destinats a millorar l'eficiència energètica, l'automatització i l'emmagatzematge d'energia. Un dels seus socis, Josep Rafecas, explica que la confiança que hi havia entre els quatre exalumnes els va portar a adoptar una estructura cooperativa, sense jerarquies.

Ja són 14 membres i reconeixen que el seu sector no està acostumat a les cooperatives. "Alguna vegada ens han preguntat si som una ONG", explica Rafecas. Tot i això, estan satisfets amb la decisió de fer-se cooperativa i treuen importància als obstacles que s'han trobat, com el fet que els *business angels*, inversors que donen suport a joves empreses tecnològiques, no vulguin posar diners en cooperatives, ja que no se'n poden quedar una part. Per altra banda, han establert molt bona relació amb altres cooperatives a través de la federació Aracoop.

Dels llibres als iogurts, entre tots i de qualitat

El cooperativisme català neix al segle XIX i presenta casos d'èxit com Abacus i La Fageda

Reportatge

XAVIER ALEGRET
BARCELONA

Una de les empreses més grans d'Espanya, i la principal a Euskadi, és el grup Mondragón. És una cooperativa i suposa un cas d'èxit indubtable entre aquest tipus d'organitzacions. A Catalunya no hi ha cap organització d'aquest volum, però és un país amb una ferma tradició cooperativista que es remunta al segle XIX. Associacions com Societat de Teixidors a Mà i L'Associació Mútua d'Obrers de la Indústria Cotonera van ser, el 1840, dues precursors, i utilitzaven formes mixtes que unien el sindicalisme i el cooperativisme. Ja en els nostres temps hi ha nombrosos casos d'èxit a Catalunya. Són cooperatives força conegudes i reconegudes, tant per la qualitat dels seus productes i serveis com per la seva tasca social. A continuació us n'oferim alguns exemples.

Quan algú pensa en una cooperativa catalana, és fàcil que pensi en Abacus. Els seus orígens es remunten a 45 anys enrere. En ple franquisme, el 1968, neix com a cooperativa de consumidors per aconseguir material educatiu en les millors condicions d'informació, qualitat i preu. El 1986 va esdevenir també una cooperativa de treball, quan els empleats es convertiren en socis. Des d'aleshores, el seu creixement ha estat exponencial, i ha arribat a fregar els 500 socis de treball i els 727.000 socis de consum, amb 37 establiments a tot Catalunya. El 2011 va tenir uns ingressos de gairebé 95 milions d'euros i uns beneficis nets de més de 277.000 euros.

L'any 1982, a Olot, va néixer La Fageda, amb la finalitat de fer una tasca d'inserció laboral de persones

amb discapacitat psíquica i trastorns mentals severos. Actualment no és només un referent d'integració, sinó de la producció de iogurts, làctics i melmelades de qualitat. De fet, compta amb granja pròpia amb més de 500 vaques. La Fageda produeix uns 45 milions de iogurts anuals i el 2011 va facturar 11,5 milions d'euros, amb un creixement del 7,3%. Té gairebé 300 treballadors, més de la meitat dels quals són persones amb algun tipus de discapacitat psíquica, i també ha inserit treballadors en altres empreses de la Garrotxa.

Suara –la cooperativa més important de Catalunya en el sector d'atenció a les persones– va néixer el 2008 de la fusió de tres cooperatives amb una dilatada experiència. Actualment, Suara, que té uns 800 socis, gestiona 112 centres en 17 comarques catalanes i té contractats més de 1.700 professionals, que atenen 25.000 persones. L'any 2011 va facturar més de 44 milions d'euros, un 15% més que en l'any anterior. La cooperativa es dedica tant a l'atenció i l'assistència com a l'educació d'infectants i joves i a la inserció laboral.

Un altre projecte emblemàtic a Catalunya, tot i que força jove, és Llet Nostra. Nascuda l'any 2003, aquesta marca és un projecte conjunt de sis cooperatives ramaderes catalanes que van decidir vendre conjuntament la seva llet i deixar de dependre així dels grans grups lleterers, que imposaven preus baixos a les granges. Les cooperatives que formen Llet Nostra són Lletera de Campllong, Grup Lleter de Banyoles, Ramaders del Baix Empordà, Cadí, Lletera de Mollerussa i Comarca i Agropecuària de Vallfogona del Ripollès. L'any 2011, Llet Nostra va vendre gairebé 33 milions de litres de llet, dos milions de litres més que l'any anterior. La marca va facturar aquell any 21,6 milions d'euros, un 4,85% més que el 2010.

AUDIOVISUAL

“Les decisions les prenem entre tots”

V.M.

Primitive Films és una cooperativa que tot i que es va fundar l'any 2010, no s'ha posat les piles fins a aquest estiu. Els seus membres, un grup de joves d'entre 26 i 30 anys que es van conèixer quan eren estudiants a l'Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya, hi han invertit els estalvis i han decidit treballar-hi a jornada completa des d'aquest estiu.

Codecisó

Asseguren que un dels principals motius que els va portar a constituir-se com a cooperativa va ser que s'adaptava a la voluntat de prendre les decisions importants entre tots. Reconeixen que amb un altre format d'empresa també ho haurien pogut fer, però la cooperativa suposava a més diversos avantatges fiscals.

Tenen diversos projectes entre mans, des d'un documental fins a

Els membres de Primitive Films tenen entre mans un documental, una pel·lícula de ficció i aplicacions. PRIMITIVE FILMS

una pel·lícula de ficció, passant per aplicacions multimèdia per a mòbils i xarxes socials. A part del cooperativisme, també destaquen l'èxit que han tingut amb el *crowdfunding*, gràcies al qual asseguren que han pogut créixer en el món audiovisual. Gràcies a aquest sistema de finançament per micronegociacions estan finançant el seu primer documental.

Abacus és una de les cooperatives més importants de Catalunya i té un total de 37 establiments. DAVID ROSSET

Emprenedors Treball compartit

Consum, el binomi del negoci conjugat amb la solidaritat

La cadena de supermercats és el paradigma del cooperativisme al País Valencià

Reportatge

SALVADOR ALMENAR
VALÈNCIA

Més enllà dels bons resultats dels comptes de la cooperativa distribuïdora Consum, el seu model de negoci és el que converteix aquesta cadena de supermercats en una de les grans referències de l'economia valenciana i en l'exemple més reeixit de cooperativisme de tot el País Valencià. Malgrat haver de competir amb un gegant com Mercadona, els resultats de Consum verifiquen, any rere any, la bona marxa de la cooperativa.

Les últimes dades consolidades de Consum revelen que va tancar l'any 2011 amb uns beneficis nets de 35,6 milions d'euros, la qual cosa suposa un augment del 10,6% respecte a l'any anterior, i una facturació de 1.754 milions, un 4,7% més que el 2010. A més, va aconseguir la xifra de 1.695.669 socis clients –entre els quals va repartir 17,9 milions d'euros en xecs de descompte–, de manera que es va convertir en la primera cooperativa de tot l'Estat per nombre de socis consumidors.

Actualment, Consum ostenta el 3,7% de la quota de mercat estatal, però les previsions fan pensar que el seu pes en el sector de la distribució continuarà creixent gràcies als projectes que li permetran augmentar la presència al nord i al sud del País Valencià.

El grup continua creixent en plena crisi

606

Botigues que formen la seva xarxa d'establiments

La xarxa d'establiments actual està formada per tres tipus de botigues. Hi ha 255 supermercats Consum, 175 Consum Basic i 176 franquícies Charter.

95,3

Millions d'euros d'inversions que es van fer l'any 2011

La inversió el 2011 va fregar els 100 milions d'euros. Gairebé la meitat dels diners es van destinar a la construcció d'una plataforma logística a Múrcia.

Lluny de la prometedora realitat actual queda l'obertura el 1975 del primer establiment a Alaquàs (l'Horta de l'Oest), amb un total de 600 socis consumidors. El ràpid creixement de Consum es va veure catapultat amb l'adquisició el 1987 d'altres empreses de més envergadura tant a Catalunya com al País Valencià, amb la posterior constitució, a principis dels anys 90, del grup Eroski –conglomerat que abandonaria el 2004– o amb les més recents compres de 53 supermercats Supersol el 2007 i 21 botigues Vidal Europa el 2010.

Malgrat la crisi, la cooperativa valenciana no ha vist perillar el seu model de negoci. La raó que dona el director general de Consum, Juan Luis Durich, de per què la cadena de supermercats segueix presentant un balanç positiu és just la contrària de la que ha fet que molts negocis s'enfonsin: "Ni tan sols quan comprant un solar per fer un supermercat podies vendre'l pel triple ens vam dedicar a això".

Més botigues i més ocupació

Sense comptar els empleats de les botigues obertes durant aquests dotze últims mesos, la plantilla està formada per un total de 10.103 treballadors repartits entre els 606 supermercats actuals, distribuïts entre el País Valencià, Catalunya, Aragó, Andalusia, Múrcia i Castella-la Manxa. De tots ells, el 97% dels empleats són socis-treballadors i participen en la propietat, en la gestió i en els resultats de l'entitat, així com en el repartiment de beneficis (17,8 milions d'euros el 2011).

El 2011 Consum va destinar a la seva política de conciliació familiar i laboral un total de 529 euros per treballador. Una de les mesures implantades va ser la dotació d'una paga anual de 300 euros a tot el personal amb discapacitat. A més, es va mantenir el permís de paternitat retribuït d'un mes, implantat el 2009.

La definició de Consum com una empresa d'economia social fa que la cooperació sigui una altra de les seves línies de treball més importants. L'últim programa engegat per ajudar les persones que més ho necessiten ha permès donar més de 600.000 quilos de productes a entitats socials que col·laboren amb la cooperativa valenciana. Segons les dades del novembre, des del març del 2011, gràcies al programa *Profit*, Consum ha repartit aliments per un valor de gairebé dos milions d'euros, que han beneficiat centenars de milers de famílies. —

MOLT IMPLANTAT A CATALUNYA

El mercat català és el segon més important per a Consum, després del d'origen, el valencià. La cooperativa té a Catalunya 149 supermercats, i hi factura el 25% dels seus ingressos. Aquest any preveu obrir nou botigues més. PERE TORDESA

Cooperació
Ha donat 600.000 quilos de menjar a entitats socials

Catalunya en el punt de mira

Amb una capacitat de creixement ja limitada al País Valencià, els plans d'expansió de Consum passen en gran mesura per guanyar presència a Catalunya. El Principat és actualment el segon territori més important per a la cooperativa valenciana, ja que té repartits pel país 149 supermercats i el seu volum de negoci representa el 25% del total de l'empresa. De cara al 2013, preveuen obrir nou botigues més que generaran 100 llocs de treball directes i 20 més d'indirectes.

Des de la direcció de Consum expliquen que Catalunya "és un mercat estratègic" i per això no escatimen recursos per adequar i millorar els seus centres logístics implantats al territori. Actualment, la cooperativa té una plata-

forma logística a Sant Boi de Llobregat, una altra a Mercabarna i una altra al Prat de Llobregat. En aquesta última s'hi han invertit 26 milions d'euros per modernitzar i ampliar unes instal·lacions que arribaran a tenir 40.000 metres quadrats una vegada acabades les obres, l'any 2014.

Comptant les botigues inaugurades el 2012, Consum té previst obrir un total de 40 nous establiments durant el període 2012-2015. La majoria de les botigues noves se situaran en localitats de les demarcacions de Tarragona, Lleida i Girona, on la cooperativa valenciana gairebé no té presència. Segons les dades de Consum, el 2011 la cooperativa ocupava el sisè lloc en el rànquing català del seu sector.